

Itsenäiset yhdessä

JOUNI TOSSAVAINEN

Valokuvarunoutta on tehty ja julkaistu 1800-luvun alkuvuosikymmenistä lähtien. Siihen verrattuna tätä kuvan ja sanan historiaa on käsitelty varsin vähän niin valokuvauksen kuin kirjallisuuden tutkimuksessa. Esimerkiksi *Oxford English Dictionary* ei tunne sanaa *photopoetry* tai *photopoem*. Yhtä tuntematon on *valokuvaruno* Tieteen termipankille ja *Kielitoimiston sanakirjalle*.

Corkin yliopiston tutkija Michael Nott kirjoitti ensimmäisen valokuvarunouden historian *Photopoetry 1845–2015: A Critical History* (Bloomsbury Visual Arts, 2018). Nottin mukaan sanaa valokuvaruno, *photo-poem*, käytti ensimmäisen kerran Constance Philips antologiassa *Photopoems: A Group of Interpretations through Photographs* (1936). Nott määrittelee valokuvarunon valokuva-tekstiksi (*photo-text*), jonka pääosat ovat runo ja valokuva. Valokuvaruno on siis runon ja valokuvan välistä työskentelyä, joka voi olla vanhojen teosten yhdistämistä, runoilijan ja valokuvaajan yhteistoimintaa tai yhden runoilija-valokuvaajan tai valokuvaaja-runoilijan työn tulos.

Varsin harvoin valokuvaaja on kirjoittanut runonsa, ja yhtä usein runoilija on kuvannut teoksensa. Poikkeuksia kotimaisissa valokuvaajissa on muutama: Mikko Hietaharju, Kari Holopainen ja Ritva Kovalainen. Runoilijoista tuoreimpia esimerkkejä ovat Tekla Inarin, Maria Matinmikon ja Aki Salmelan kokoelmat.

Valokuvarunoutta kehittelin blogissa *Kuva ja sana* 2007–2022. Jatkan pohdintaa blogissa *Kirjoittajan päiväkirja* ja Instagramissa. Valokuvarunojen kokoelmia ovat *Metsännenä* (1990), *Kuusikirja* (2008) ja *Näköala Haminavuorelle* (2022). Aviador julkaisee 2025 *Museorunoihin* liittyvän laajan esseen *Kuvan ja sanan työpajassa*.

Toisin kuin aiemmissa kokoelmissani, *Museorunoissa* säkeet rikkovat dokumentaaristen valokuvien pinta. Mutta haaste on edelleen sama kuin skottirunoilija ja professori Robert Crawfordin ja valokuvaaja Norman McBeathin julkaisemassa Valokuvarunouden manifestissa (*Photopoetry: A Manifesto*, 2016): ”sekä valokuvan että runon on toimittava itsenäisinä teoksina” ja ”yhteisteokseen valokuvan ja runon on tuotava oma syventävä osuutensa.”

JOUNI TOSSAVAINEN on kuopiolainen kirjailija, jonka esikoiskokoelma *Juoksijan testamentti* ilmestyi 1985 ja tuorein teos on romaani *Venäjän metsästäjät: Eräurheilua Kominmaalla*, 2023.

DOI: 10.51809/TE.161658
CC BY-NC-ND 4.0

Lielahden Prisma, Tampere 2024

Saarin, Tervo 2011

Saarestenmäki, Tervo 1980

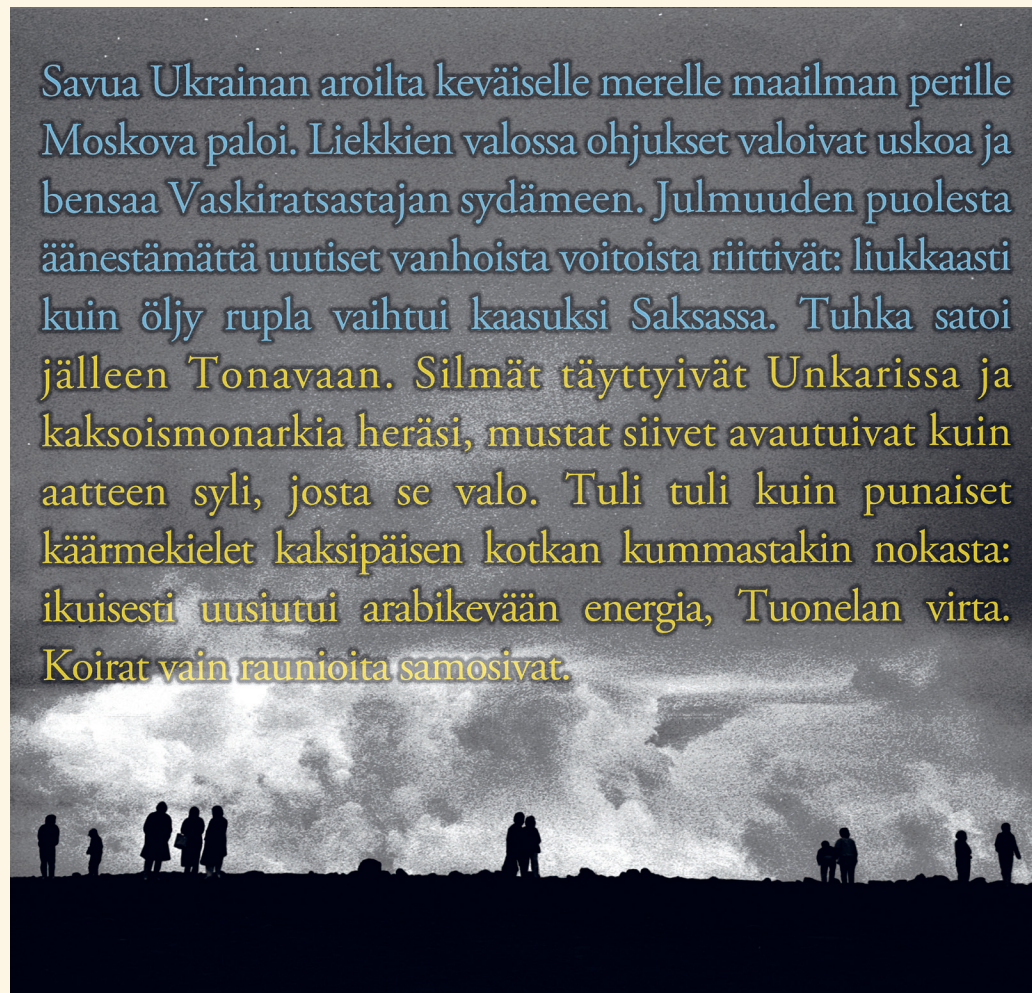
Tämä sivu ja seuraava aukeama: Petroskoi 1982

VEITSI, VESI, TULI! KUINKA
ELÄMÄNI KALLIIN VIETTE?
SURUUNI EN TEITÄ ETSI.
SURUT! ITSE KYLLIN LIETTE!

ИВАН КУРАТОВ

AITO VENÄL-
ÄISTÄ
LAATUA

Etna 1987

Kuopio 2022

Kuopion taidemuseo 2023

VERTAISTUKIHAASTE

Eräänä aamuna heräsin ja huomasin olevani näkymätön. Mutta tuhat silmää näkee sinut yhtä hyvin kuin Kyynelten kuningattaren.

Ylistä suoritusta ilmassa, metsissä ja merellä hyvin tuloksin. Täydetyt sankot ja sienikorit kuten numerot todistavat sentin ja sekunnin tarkkuudella, kuinka meidän sankarit urheilivat ennen kuin paukahti.

Häpäise saalis, jos haluat kertoa kuvan kanssa, millainen hengen ottaja olet.

Vauvan ja muut viattomat ohitan, elävänä ja kuolleena.

Ruoka on niin kuin rakkaus, tai auringonlasku, erittäin vaikea kuvattava.

Love ja sun ymmärtää paremmin.

”Ai että”, ja luvut loppuu siihen.

Valita vielä kerran niin ei tarvitse kuunnella.

Niin sanottu kriittinen keskustelija elää siitä, että todellisuus on huono.

Jos pääset lähtemään, muista sanoa hyvästi; maailman onnellisin kansa matkustaa eniten ulkomailla.

Jos kommentoit, ole(t) oikeassa.

Kopioi haasteesi kaverille.